

Đu Năm Nói Chuyện đi ăn “ph”.

Tác Giả: Lê Bình

Thứ Tư, 13 Tháng 1 Năm 2010 06:06

Ngái Viãt không quan trọng ngày sanh, cho nên trong đời sống chỉ có 2 lần chính thức ngày sanh để long trọng tổ chức.

Đó là ngày đầy tháng và ngày thôi nôi (có người còn gọi là Ngày Tôi Tôi-Ngày Tuổi Tôi) Đúng 1 năm làm một buổi lễ thôi nôi (hết năm nôi) vào ngày này con trai con gái (tùy theo giới tính) mà có những phẩm vật để bày ra. Lễ chung là một mâm cơm cúng. Cúng 12 bà mẹ, cúng trời đất, gia tiên.

Theo tục truyền, theo sách có ghi: Tục Lĩnh Nam (Người Việt ngày xưa) để con để ba ngày, hoặc đầy tháng, thì mẹ cho con, làm một bữa tiệc gọi là "đoàn du ph" (nghĩa là bữa cơm tròn trặn trăn trư). Vân đài loại ngữ của Lê Quý Đôn có viết: Tục nước ta, để con để ba ngày, làm mâm cơm cúng Mẹ. Đến hôm đầy tháng, hôm một trăm ngày, hôm đầy tuổi tôi, để có làm cỗ cúng gia tiên, bày tiệc ăn mừng. Bà con, người quen thu, dùng th, câu đ, để chơi, để quần áo trẻ mừng nhau. Mà nhất là tiệc một trăm ngày là tiệc đầy tuổi tôi to hơn cả. Học gì Phan Kế Bính còn cho rằng thành phố Hà Nội thì để con ra đầy cả, đầy tháng, đầy tuổi tôi, mới làm lễ cúng Mẹ.

Theo quan niệm dân gian của người Việt, đứa trẻ được sinh ra là do các vị Tiên (Bà chúa Đu thai) và Tiên Mẹ mà trẻ tiếp là 12 bà Tiên Nởng (12 bà Mẹ) nởn ra. Vì vậy, khi đứa trẻ đầy cả (đứa trẻ chào đời được 3 ngày), đầy tháng (đứa trẻ chào đời được một tháng) hay đầy năm thì bà mẹ, ông bà đứa trẻ phải bày tiệc cúng Mẹ để tạ ơn các bà Mẹ và cầu xin các Mẹ ban cho đứa trẻ may mắn đi đâu may mắn tốt lành.

Theo truyền thuyết, tục này có từ lâu đời và đã từng được ghi trong tác phẩm Phong Thôn Diện Nghĩa. Khãng Tã Nha phãng chã Ngãc Đã phong cho ba vị tiên đã là Vân Tiêu, Quỳnh Tiêu và Bích Tiêu, môn đệ của Quy Linh Thánh Mẫu, nãm giữ "hãn nguyên kim đã". Đãi người trẻ được sau đãu chuyãn kiếp tiếp cái "kim đãu" này. Vân Tiêu, Quỳnh Tiêu, Bích Tiêu gọi chung là "Tam Cô", hay "Chú Sinh Nởng Nởng". Chú Sinh Nởng Nởng còn gọi là Thổ Tã Thãn (thãn ban con), và có 12 bà chã ("thãp nhã thã bà" hay "thãp nhã bão mãu", "thãp nhã đãnh nã"). Thãp nhã thã bà vãi nhãng tã thã khác nhau, tãng hình người phã nã bãng con, cãm tay con đãt, cho con bú v.v.

Sau khi người con được 1 tuổi thì không còn tiếp tục lễ sinh nhật nữa. Những đứa 60 tuổi thì có một buổi lễ tiệc chúc mừng để kỷ niệm 1 hoa giáp (60 năm), sau đó chỉ mới 10 năm làm một buổi lễ

sinh nh t g i là th ng th .

Ng i Vi t t i Sài Gòn hay các thành ph l n theo Âu M , ng i có ti n th ng t ch c sinh nh t m i năm nh ng i Âu M v y. Đ n khi qua x ng i, t p quán ti c sinh nh t cũng đ c nhi u ng i theo. L n bé già tr đ u có th làm sinh nh t. Đây là đ p b n bè có c đ n thăm nhau, chúc nhau s c kho ...v.v. Tuy nhiên, không ph i ng i nào cũng theo t p quán c a Âu M . M t bà nói “Nh t nh t gì. Bày đ t!” Nh ng ng i khác không t ch c sinh nh t ch vì ng i nh n quà t b n bè, ng i n nghĩa. “L mình h ng có mà đi l i cho ng i ta thì coi k .” Còn các ông thì sao? Các ông thích t ch c sinh nh t l m. Nào là sinh nh t con, sinh nh t v , sinh nh t c a mình..v.v. Đây là đ p đ các ông “c ng” v b ng nh ng món quà, hâm nóng tình yêu, l i là đ p đ các ông “đàn đúm” nh u nh t mà các bà không có c đ “c n nh n”. Thôi thì b nào cũng t t đ p.

Sinh nh t ngày nào cũng đ c. Nh ng sanh vào ngày đ u năm...ngày T t thì sung s ng l m; vào ngày đó ai ai cũng đ c ngh ng i, có đ p quây qu n ăn u ng, quà cáp, ti c tùng. Ng i Vi t có 2 ngày T t, T t Tây và T t Nguyên Đán. Ông th y M i phán “Sanh nh m ngày T t Nguyên Đán thì kh i nói, c n c ăn sinh nh t c a mình. M c s c mà có quà.” Nh ng bà v th y thì nh n m t “L ch chi! Thay vì ngày đó đ c lì-xì...bây gi hai ngày nh p m t ch đ c có 1 l n. H ng l là cái gì?” Ai n y đ u c i.

Năm nay ngày đ u năm D ng L ch đúng vào ngày cu i tu n, nh ng ng i có ngày sanh vào đ p này có đ u ki n, có th i gian, có lý do đ làm ti c sanh nh t và m i b n bè. M t bà m tâm tình “Bây gi con cái nó vui, thì mình cũng vui...ch sanh con ngày đó c c l m.” “Sao c c?” “Bà nghĩ coi, ngày ng i ta ngh , m i ng i vui ch i, mình vác cái b ng b u vô nhà th ng.” “Nh v y mà còn đ , l mà đ p b u ngay ngày T t ta thì còn ch t n a. Ai cũng lo ăn t t, cúng ki n, ti c tùng...còn mình thì vô nhà th ng mà n m, còn làm cho gia đình m t ăn t t n a ch .”

Câu chuy n đi xa h n.

Ng i ph n , ng i m mang n ng đ đau. Có câu ca dao nh v y: “Ng i ta đi bi n có đôi, còn tôi đi bi n m côi m t mình”. Đi sanh n , ng i Vi t coi nh m t cu c vu t bi n, v t c n. Nó nguy hi m l m mà ch ng có ai đ đ n. Ch ng con có đ ng đó cũng ngó thôi, ai đau giùm, ai r n giùm...Khi “m tròn con vương” m i th ra “Ph !”

Đầu Năm Nói Chuyện đi ăn “phở”.

Tác Giả: Lê Bình

Thứ Tư, 13 Tháng 1 Năm 2010 06:06

Ngồi nghe mẹ y bà nói chuyện mà thôi quá.

“Chờ gì nữa!” Mẹ t bà nói. “Nhớ vậy còn đâu, có ông còn nhớ n d p này đi lang bang nữa ch.” “Có ông còn tòm tem em vậy đ n nuôi ch c m i ch t. Thi t tui cũng h ng bi t nói sao.”

Câu chuyện còn đi xa hơn, các đ ng lang quân có t t ng i yên m lét nh “R n m ng Năm”.
Nín th qua sông cho yên m c a nhà.

“Mà cũng ng . C gì mà đàn ông có cái tánh đó h ?”

Đ có anh đàn ông nào ngon lành đ ng ra gi ng gi i cho mẹ y bà nghe giùm coi.

Mẹ y ông, sau đó, li c nháy nhau c i c i. Và không bi t t h i nào, cánh đàn ông i có chuyện ví von “C m và Ph ”. Mẹ t ông chuyên s u t m đ l có g i cho b n bè m t bài th t n th i nh sau:

Ph và c mmmm...

Ph và c m làm t g o t

Ph ăn “kho ” giá r h n c m

Ph kh i đ m tay lừa m ng nu t

Ph là thu c “trau chu t”...b nh già

Ph ch c tô ăn hoài ch ng ngán

C m nhàm chán ngao ngán th dài...?

Ph m t mài húp chan xum x p...

C m l y l c t p t c mà nhai...

C m ngu i tanh ch hoài m t món

Ph đ c ch n nh u món ăn hoài

C m v a nhai hai hàng l ch y

Đầu Năm Nói Chuyện đi ăn “phở”.

Tác Giả: Lê Bình

Thứ Tư, 13 Tháng 1 Năm 2010 06:06

Phở hớt xớ y vớ a nhợ y vớ a nhại...

Cơm ăn xong phở i chùi đĩa, bát

Phở húp xong quố t mớ ng đi lờn

Cơm tính tởn...bớ ng lờn ng cớ thảng

Phở ăn sáng cuớ i thảng...trở tởn

Cơm dờn ra nhâm nha vớ i vớ

Phở ngoài chớ ăn vớ i bớ n bè

Cơm muớ i mè vớ a khô...vớ a mớ n

Phở muôn mớ t...gân, nớ m, tái, vè....

Bài thơ không thơ y tên tác giả, và giá trị, đúng sai, trung thực cỡ nào chắc khó mà phân định. Bên dưới bài thơ còn có thêm lời bàn “Mao Tôn Cớ ng” với tựa đề Lý Do Đàn Ông Thích Ăn “Phở”, khó trích dẫn ra đây.

Đầu năm đi dờn tởn tân niên, nhân thơ tởn sinh nhớt cớ a cô em gái. Nghe thiên hớ thơ qua tin lờn, ngóng ý mớ y bà chuyện phở chuyện cơm. Trong năm mớ i Canh Dờn sớ p tởn i cớ u mong cho Hớ đờn sớ ng chuớ ng, dân ta không gớ p cớ nh “Thớ Hớ vớ Rớ ng” mà khớ n đờn.

Lê Bình